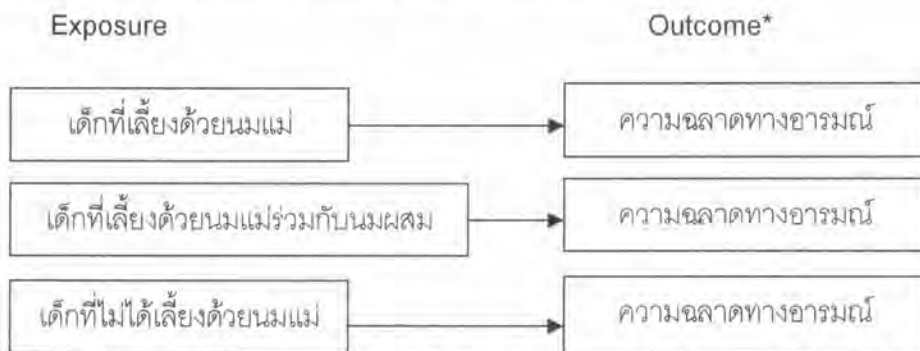

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ Ex post facto design ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุหรือการศึกษาย้อนรอยจากผลหรือความจริงที่ปรากฏแล้ว เพื่อค้นหาสาเหตุที่เป็นไปได้ (Cohen & Manion, 1994) โดยอาศัยแนวโน้มของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรจากการพิจารณาลักษณะความผันแปรเกี่ยวข้องกันหรือตัวแปรร่วม (Concomittant variable) ระหว่างกลุ่มตัวแปรที่คาดว่าเป็นสาเหตุกับตัวแปรแสดงผล (Kerlinger, 1986 อ้างถึงในผ่องพรรณ ตริยมงคล, 2545) สำหรับการวิจัยนี้เป็นศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กอายุ 3 ปี ระหว่างกลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่อย่างเดียว กลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสม และกลุ่มที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมแม่ (เลี้ยงด้วยนมผสมร่วมกับอาหารเสริมอื่นๆ) และศึกษาปัจจัยแปรปรวนร่วม ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าอาจมีผลต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ คือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ระดับการศึกษาของแม่ และรายได้ของครอบครัว เพื่อนำมาใช้ในการควบคุมอิทธิพลของปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในเด็ก โดยแบบการศึกษาแสดงได้ดังนี้

* หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ หลังได้รับ Exposures ซึ่งเริ่มประเมินได้เมื่อเด็กอายุ 3 ปี

ประชากร คือ เด็กอายุ 3 ปี ที่อาศัยอยู่กับแม่ ในเขตชุมชนเมือง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอายุ 3 ปี และแม่ที่อาศัยด้วยกัน ในเขตชุมชนเมือง และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เด็กชาย / เด็กหญิง อายุ 3 ปี (นับถึงวันให้ข้อมูล)
2. เด็กมีประวัติคลอดครบกำหนด ไม่มีภาวะเจ็บป่วยรุนแรงหลังคลอด และไม่มีโรคทางพันธุกรรม
3. ได้รับความยินยอมจากพ่อแม่ ในการเข้าร่วมการวิจัย
4. แม่ของเด็ก ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เข้าใจภาษาไทย และสามารถตอบแบบสอบถามได้

กำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก ข้อมูลสถิติประชากรที่อาศัยในเขตชุมชนเมืองที่มีลักษณะเป็น ศูนย์กลางทางการศึกษา การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดในระดับภูมิภาค รอง จากกรุงเทพมหานคร โดยรัฐบาลเป็นผู้กำหนด สำหรับเขตชุมชนเมืองต้องมีจำนวนประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปและมีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มีลักษณะการ ตั้งถิ่นฐานหนาแน่นในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางราชการ การติดต่อสื่อสาร การคมนาคม ชีวิตประจำวัน ของประชาชนในท้องถิ่นมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ มีลักษณะของครอบครัวแบบครอบครัว เดียวมากกว่าครอบครัวขยาย ในลักษณะต่างคนต่างอยู่ และให้ความสำคัญกับปัจจัยทางวัตถุที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตมากกว่าจิตใจ (เอกรินทร์ สิมหาศาล และวิชัย ภูโยธิน, 2533)

โดยการวิจัยนี้ เลือกศึกษาในเขตชุมชนเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากมีคุณสมบัติที่ สามารถเป็นตัวแทนชุมชนเขตเมืองโดยทั่วไป คือ เป็นเมืองหลักในเขตภาคเหนือตอนล่าง/ภาคกลาง ตอนบน มีประชากร 245,244 คน (กรมการปกครอง, 2547) และมีวิถีชีวิตตามแบบประชากรในชุมชน เขตเมือง ร่วมกับการพิจารณาโอกาสของผู้วิจัยซึ่งเป็นคนในพื้นที่ ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่ม ตัวอย่างที่จะสุ่มได้ ซึ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ต้องได้รับความ ร่วมมือด้านข้อมูลประชากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการยินยอมจากแม่

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลสถิติประชากร เขตเมืองนครสวรรค์ พบ เด็กอายุ 3 ปี สัญชาติไทยที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน จำนวน 1722 คน (กรมการปกครอง, 2546) คำนวณขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamanea (1973 อ้างถึงในบุญใจ ศรีสถิตยัณราภูร, 2547) ได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n คือ กลุ่มตัวอย่าง
N คือ จำนวนเด็กอายุ 3 ปี
e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย (0.05)

$$n = \frac{1722}{1 + (1722)(0.05)^2} = \frac{1722}{1 + 4.305} = \frac{1722}{5.305} = 324.6$$

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน

การเลือกเข้ากลุ่มตัวอย่าง :

1. ผู้วิจัยศึกษาระเบียงประชากรเด็กอายุ 3 ปีที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเมือง ซึ่งประกอบด้วย 100 หมู่บ้าน ที่ฝ่ายเวชกรรมสังคม/ฝ่ายติดตามเยี่ยมบ้านที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลประชากรในเขตเมือง ของโรงพยาบาลรัฐขนาด 500 เตียง

2. จำแนกเด็กที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอายุ 3 ปีนับถึงวันให้ ข้อมูล มีประวัติคลอดครบกำหนด ไม่มีความเจ็บป่วยรุนแรงหลังคลอด และไม่มีโรคทางพันธุกรรม จาก ประวัติการคลอด-การเจ็บป่วย และเพิ่มเวชระเบียน (OPD card)

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

3.1 แบ่งเขตการปกครองในเขตเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ออกเป็น 3 ตำบล

ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน (กรมการปกครอง, 2546)

3.2 สุ่มหมู่บ้านในเขตการปกครองในแต่ละตำบล จำนวนตำบลละ 10 หมู่บ้าน รวมเป็นจำนวน 30 หมู่บ้าน

3.3 สุ่มเลือกเด็กอายุ 3 ปี ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง ของแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 11 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง 330 คน

4. ติดต่อเข้าพบกับผู้ปกครองเด็กกลุ่มเป้าหมาย อธิบายเหตุผลการวิจัย เพื่อขอความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

5. ผู้วิจัยให้แม่ตอบแบบสอบถามการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และไม่ได้เลี้ยงด้วยนมแม่ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการแบ่งกลุ่มเด็ก ตามวิธีและระยะเวลาของการที่เด็กได้รับนม

6. แบ่งกลุ่มเด็กเป็น กลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่อย่างเดียว กลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสม และกลุ่มที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมแม่ (เลี้ยงด้วยนมผสมร่วมกับอาหารเสริมอื่นๆ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของแม่ คือ อายุ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว

2. แบบสอบถามการเลี้ยงลูกด้วยนม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ประกอบด้วย เพศและอายุของเด็ก วิธีการและระยะเวลาที่เด็กได้รับการเลี้ยงด้วยนมแม่และ/หรือนมผสม

3. แบบสังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก อายุ 0 - 3 ปี (Home Observation for Measurement of the Environment) ของ Caldwell & Bradley (1988) สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์และสังเกตพ่อแม่เกี่ยวกับลักษณะการเลี้ยงดู การดูแลเด็ก และการตอบสนองความต้องการของเด็กของพ่อแม่ 6 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม 45 ข้อ คือ ด้านการใช้อารมณ์และคำพูด (ข้อ 1-11, 11 คะแนน) ด้านการควบคุมและการลงโทษ (ข้อ 12-19, 8 คะแนน) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมรอบตัว (ข้อ 20-25, 6 คะแนน) ด้านการจัดหาของเล่นที่เหมาะสม (ข้อ 26-34, 9 คะแนน) ด้านการดูแลเอาใจใส่ของแม่ (ข้อ 35-40, 6 คะแนน) และด้านการมีโอกาสดูรับสิ่งกระตุ้นหลากหลายในชีวิตประจำวัน (ข้อ 41-45, 5 คะแนน) รวมทั้งหมด 45 คะแนน ลักษณะคำตอบ มี 2 ตัวเลือก การให้คะแนน คือ ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน และไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

การแปลผล คะแนนที่ปฏิบัติในแต่ละข้อ แสดงถึง พ่อแม่มีการตอบสนองเด็กที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กอยู่ในระดับที่ดี (Caldwell & Bradley, 1988) ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้คงอยู่ต่อไป หากข้อใดไม่ได้ปฏิบัติ ให้แนะนำแนวทางในการส่งเสริมตอบสนองเด็ก และการการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

การจัดระดับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ใช้การแปลงคะแนนที่ได้เป็นเปอร์เซ็นต์หรือร้อยละของการปฏิบัติที่เหมาะสม (Caldwell & Bradley, 1988) คือ ระดับดี ได้คะแนนปฏิบัติรวม มากกว่าหรือเท่ากับ 80 % (36 – 45 คะแนน) ระดับปานกลาง ได้คะแนนปฏิบัติรวมอยู่ในช่วง 70 – 79 % (31 – 35 คะแนน) และ ระดับต้องปรับปรุง ได้คะแนนปฏิบัติรวม น้อยกว่า 70% (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 คะแนน) โดยมีการจัดแบ่งระดับคะแนนการปฏิบัติรายด้าน ให้อยู่ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดระดับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก 0 – 3 ปี สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับสภาพแวดล้อมที่บ้านไว้ 3 ระดับ ดังนี้

สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก (HOME score)	ระดับ		
	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
รายด้าน (คะแนน)			
- การใช้อารมณ์และคำพูด	9 – 11	6 – 8	≥ 5
- การควบคุมและการลงโทษ	6 – 8	5	≥ 4
- การจัดการสภาพแวดล้อมรอบตัว	6	4 – 5	≥ 3
- การจัดหาของเล่นที่เหมาะสม	7 – 9	4 – 6	≥ 3
- การดูแลเอาใจใส่ของแม่	6	4 – 5	≥ 4
- การมีโอกาสได้รับสิ่งกระตุ้นที่หลากหลาย	5	4	≥ 3
ในชีวิตประจำวัน			
โดยรวม (คะแนน)	36 - 45	31 - 35	≥ 30

4. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี ของกรมสุขภาพจิต (2546) สร้างตามแนวคิดของ Mayer & Salovey (1990) การวิจัยนี้ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี สำหรับให้พ่อแม่/ผู้ปกครองประเมิน ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้านคือ ด้านดี เป็นความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ประเมินจากการรู้จักอารมณ์ การมีน้ำใจ และการรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด ด้านเก่ง เป็นความพร้อมที่จะพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ ประเมินจากความกระตือรือร้น/สนใจใฝ่รู้ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และการกล้าพูดกล้าบอก ด้านสุข เป็นความพร้อมทาง

อารมณ์ที่ทำให้เกิดความสุข ประเมินจากการมีความพอใจ ความอบอุ่น และความสนุกสนานร่าเริง โดยมีข้อความพฤติกรรมทางบวกและทางลบ

ลักษณะแบ่งคำตอบเป็นตัวเลือก 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่เป็นเลย หมายถึง ไม่เคยปรากฏ	ทางบวก 1 คะแนน ทางลบ 4 คะแนน
เป็นบางครั้ง หมายถึง นานๆครั้ง หรือทำบ้างไม่ทำบ้าง	ทางบวก 2 คะแนน ทางลบ 3 คะแนน
เป็นบ่อยครั้ง หมายถึง ทำบ่อยๆ หรือเกือบทุกครั้ง	ทางบวก 3 คะแนน ทางลบ 2 คะแนน
เป็นประจำ หมายถึง ทำทุกครั้งเมื่อเกิดสถานการณ์	ทางบวก 4 คะแนน ทางลบ 1 คะแนน

การแปลผล

เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อแล้ว ให้คิดคะแนน ดังนี้

1. รวมคะแนนในแต่ละด้านย่อย คือ

ดี	1.1 รู้จักอารมณ์	ข้อ 1 – 9	ได้	คะแนน
	1.2 มีน้ำใจ	ข้อ 10 – 16	ได้	คะแนน
	1.3 รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด	ข้อ 17 – 24	ได้	คะแนน
เก่ง	2.1 กระตือรือร้น/สนใจใฝ่รู้	ข้อ 25 – 30	ได้	คะแนน
	2.2 ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง	ข้อ 31 – 36	ได้	คะแนน
	2.3 กล้าพูดกล้าบอก	ข้อ 37 – 42	ได้	คะแนน
สุข	3.1 มีความพอใจ	ข้อ 43 – 46	ได้	คะแนน
	3.2 อบอุ่นใจ	ข้อ 47 – 49	ได้	คะแนน
	3.3 สนุกสนาน	ข้อ 50 – 55	ได้	คะแนน

2. นำคะแนนที่ได้ไปแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน คะแนนที่ (T - score) ตามตารางเปรียบเทียบคะแนนที่ได้กับคะแนนที่ (T - score) ของความฉลาดทางอารมณ์แต่ละด้าน (ภาคผนวก ง)

3. กรอคะแนนที่ได้ลงในตารางแปลผล (ตารางที่ 2) ให้สอดคล้องกับช่วงเกณฑ์คะแนนที่กำหนด

4. คิดคะแนนความฉลาดทางอารมณ์รวมโดยนำคะแนนที่ทั้ง 9 ด้าน มารวมกันแล้วหารด้วย 9 (คะแนนที่ข้อ 1.1 + 1.2 + 1.3 + 2.1 + 2.2 + 2.3 + 3.1 + 3.2 + 3.3) ÷ 9 แล้วกรอคะแนนลงในตารางแปลผล (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ตารางแปลผลความฉลาดทางอารมณ์ในเด็ก อายุ 3 – 5 ปี ของกรมสุขภาพจิต (2546)

เกณฑ์คะแนนที่ (T-Score Norms) คะแนน	1.ดี			2.เก่ง			3.สุข			ความฉลาดทาง อารมณ์ (คะแนนรวมทุกด้าน+9)
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	
50-100										
40-49										
0-39										

เกณฑ์คะแนนที่ คือเกณฑ์ที่ทำให้ทราบว่าเด็กมีระดับพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับใด มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

เกณฑ์คะแนนที่ ตั้งแต่ 50 ขึ้นไป ป่งบอกว่าเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี จัดว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง **ควรส่งเสริมและรักษาคุณลักษณะนี้ให้คงไว้**

เกณฑ์คะแนนที่ 40-49 ป่งบอกว่าเด็ก**ควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้น ๆ** ให้ดียิ่งขึ้น จัดว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปานกลาง ผู้ใหญ่ควรร่วมกันส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์คะแนนที่ต่ำกว่า 40 คะแนน ป่งบอกว่าเด็ก**จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้น ๆ** ให้ดียิ่งขึ้น จัดว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำ ผู้ใหญ่จำเป็นต้องช่วยกันเอาใจใส่พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เด็กอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

กล่าวโดยสรุป หากคะแนนของเด็กแตกต่างจากช่วงคะแนนของเด็กส่วนใหญ่ที่ได้จากการสำรวจ ไม่ว่าจะคะแนนมากหรือน้อยก็ตาม ผู้ใหญ่ควรตระหนักถึงการส่งเสริมให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามแนวทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แต่ละด้าน

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการเลี้ยงลูกด้วยนม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเลี้ยงลูกด้วยนมที่สร้างขึ้นมา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน แล้วนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ค่า CVI (Content Validity Index) มากกว่า 0.8 (Davis, 1992 อ้างถึงในบุญใจ ศรีสถิตยน์รากร, 2547) ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา 0.95

2. แบบสังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก อายุ 0-3 ปี (Home Observation for Measurement of the Environment) ของ Caldwell & Bradley (1988) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) (Bradley et. al., 1994) โดย

Caldwell & Bradley (2001) ได้หาค่าความเที่ยงโดยวิธีการของ Kuder-Richardson coefficients มีค่าของแบบสังเกตทั้งหมดเท่ากับ .89 และมีค่าของแบบสังเกตรายด้าน (subscales) อยู่ระหว่าง .44 ถึง .89

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาความตรงของภาษาตามขั้นตอน Back translation ดังนี้

2.1. ผู้วิจัยแปลแบบสังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก อายุ 0-3 ปี (HOME score) ของ Caldwell & Bradley (1998) พร้อมทั้งพิจารณาความเหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรมไทย

2.2. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่แปลจำนวน 45 ข้อไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบภาษาและพิจารณาความเหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งแก้ไขในขั้นต้น

2.3. ผู้วิจัยปรับภาษาของข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างและนำไปทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุงภาษาเพิ่มเติม

2.4. ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ และ คำศัพท์เฉพาะทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ ตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาโดยการแปลข้อคำถามภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษและปรับแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Back translation)

ความเที่ยงของแบบสังเกตสภาพแวดล้อมฯ

ผู้วิจัยจะนำแบบสังเกตสภาพแวดล้อมฯ ที่ผ่านความตรงของภาษา ไปทดลองใช้ในเด็กที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยวิธีการของ KR-20 โดยเกณฑ์ความเที่ยงยิ่งเข้าใกล้ 1.0 มาก ความเที่ยงของแบบสังเกตสภาพแวดล้อมฯ นั้นจะมากขึ้นด้วย (Burns & Grove, 2001) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเที่ยงตรงของภาษา .95

การทดสอบความเที่ยงของการสังเกต (Interrater reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสังเกตสภาพแวดล้อมฯ ไปทดสอบความเที่ยงของการสังเกต ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ในขั้นก่อนการศึกษากับเด็กที่มีคุณลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย โดยใช้เกณฑ์ค่าความเที่ยงจากการสังเกตต้องมากกว่า 0.8 (Washingon & Moss, 1988 อ้างถึงในบุญใจ ศรีสถิตยน์ราฎร, 2547) วิเคราะห์โดยใช้สูตร (Polit & Hungler, 1999:416)

$$\text{ความเที่ยงของการสังเกต} = \frac{\text{จำนวนการสังเกตที่เหมือนกัน}}{\text{จำนวนการสังเกตที่เหมือนกัน} + \text{จำนวนการสังเกตที่ต่างกัน}}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ทดสอบค่าความเที่ยงตรงจากการสังเกต 0.89

3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี ของกรมสุขภาพจิต (2546) ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาโดยพบว่า แบบประเมินมีความตรงตามเนื้อหาจากความเห็นของ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตและผู้ปฏิบัติการด้านพัฒนาการเด็กในเมืองไทย ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความเป็นปรนัยจากผลการประชุมกลุ่มผู้ปกครองเด็ก การตรวจสอบด้านอำนาจจำแนก ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.89 จากนั้นนำไปสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี โดยนำแบบประเมินฯ ไปสำรวจหาเกณฑ์ปกติในกลุ่มพ่อแม่เด็ก จำนวน 1300 คน เพื่อกำหนดเกณฑ์ปกติ ความฉลาดทางอารมณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ (กรมสุขภาพจิต, 2545)

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยร่วมกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพยาบาลเด็ก ประจำหอผู้ป่วยกุมารเวช3/NICU จำนวน 2 คน เป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กจำนวน 250 คน โดยประเมินความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กอายุ 3 ปี โดยสัมภาษณ์แม่และสังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 1.เตรียมความพร้อมของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยก่อนการศึกษา โดยทำการเข้าทดลองสัมภาษณ์และสังเกตสภาพแวดล้อมของเด็กจากแม่ โดยเข้าเยี่ยมบ้านเด็กอายุ 3 ปี ที่มีคุณลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความชำนาญในการซักประวัติ สัมภาษณ์ สังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก รวมถึงการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กด้วย พร้อมทั้งเกิดความตรงและความเที่ยงจากการสังเกตและสัมภาษณ์ด้วย

- 2.ขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยเขต 8 นครสวรรค์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขอความร่วมมือในการทำวิจัย

- 3.หลังจากได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้งสองแห่งแล้ว ผู้วิจัยเข้าแนะนำตัวและติดต่อประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคม/ฝ่ายติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากประวัติการคลอด-การเจ็บป่วยและเวชระเบียนของเด็ก (OPD card)

- 5.ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเวชกรรมสังคมในการนัดเยี่ยมบ้านกลุ่มตัวอย่างตามวันเวลาที่กำหนด

- 6.ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าเยี่ยมบ้าน แนะนำตัวและพูดคุยกับแม่ของเด็ก ขออนุญาตแม่ในการเข้าร่วมการวิจัย โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็น เพื่อการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับการเลี้ยงลูกของแม่ ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของแม่และเด็ก เมื่อได้รับการอนุญาตให้แม่ลงราย

มือชื่อในใบแสดงความยินยอมให้เด็กเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้แม่ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กอายุ 3 – 5 ปี ผู้วิจัยสัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการดูแลเด็กเมื่ออยู่บ้านพร้อมกับประเมินสภาพแวดล้อมของเด็กโดยใช้แบบสังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก (HOME score) สำหรับผู้ช่วยวิจัยช่วยสังเกตปฏิกิริยาของแม่ที่มีต่อเด็ก สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กร่วมกับผู้วิจัย และผู้ช่วยฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อเสร็จสิ้นการเยี่ยมบ้าน

7. ตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความครบถ้วนของคำตอบ รวมทั้งซักถามเพิ่มเติมเมื่อพบคำตอบที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมทางการวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติ เมื่อได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และขอรับความร่วมมือ โดยอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัยแก่แม่ ในประเด็นการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับรูปแบบการเลี้ยงดูของแม่ ทั้งในด้านประเภทของนมที่ใช้เลี้ยงลูกและการเลี้ยงดูของแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกที่บ้าน ซึ่งครอบคลุมการเก็บข้อมูลทั้งหมดของการศึกษานี้ ตลอดจนการรักษาความลับ และเพื่อการป้องกันโอกาสเกิดความไวในความรู้สึกของแม่เกี่ยวกับความแตกต่างของวิธีการให้นม แม่จะไม่ได้รับแจ้งถึงการนำข้อมูลไปเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ซึ่งข้อมูลที่ได้ในการศึกษานี้จะเป็นการวิเคราะห์ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ไม่วิเคราะห์เป็นรายบุคคล เมื่อแม่อนุญาต ผู้วิจัยจะขอการลงนามจากแม่ยินยอมให้เด็กเข้าร่วมในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS[®] และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของแม่ คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว และจำนวนบุตร ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก คือ เพศ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ จำนวน ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลของแม่และของเด็กระหว่างกลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่ กลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสม และกลุ่มที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมแม่ (เลี้ยงด้วยนมผสมร่วมกับอาหารเสริมอื่น ๆ) โดยใช้สถิติทดสอบไคส์แควร์ (Chi – square test statistic) และ Mann – Whitney (Mann – Whitney U - test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ในเด็ก ระหว่างกลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่ และกลุ่มที่เลี้ยงด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสม และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่เลี้ยงด้วยนมแม่ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 พบว่า สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ระดับการศึกษาของแม่ และรายได้ของครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้ทราบว่ามีตัวแปรร่วมตัวใดที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กอายุ 3 ปี จึงได้นำการใช้สถิติทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANCOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาวิเคราะห์หาตัวแปรร่วม (Concomittane variable) และทดสอบหาความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม และจากการวิเคราะห์ตัวแปรร่วมที่นำทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการศึกษาของแม่ และรายได้ของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม มีเฉพาะสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก เท่านั้นที่ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงใช้ สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก (HOME) เป็นตัวแปรร่วมในการวิเคราะห์

ข้อมูล